ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΗΣ 12ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1982 [1]

Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων κατά Βασιλείου τοῦ Βελγίου

«Μή ἐκτέλεση τῆς ὁδηγίας 77/91/ΕΟΚ»

Ὑπόθεση 148/81

Περίληψη

Κράτη μέλη — Ὑποχρεώσεις — Ἐκτέλεση τῶν ὁδηγιῶν — Μή τήρηση τῶν προθεσμιῶν ἐφαρμογῆς — Αἰτιολόγηση τῆς παραβάσεως — Ἀνεπίτρεπτο
(Συνθήκη ΕΟΚ, ἄρθρο 169)

Κράτος μέλος δέν δύναται νά ἐπικαλεσθεῖ διατάξεις, τήν ἀκολουθουμένη πρακτική ἤ καταστάσεις τῆς ἐσωτερικῆς ἐννόμου τάξεώς του γιά νά δικαιολογήσει τήν μή τήρηση τῶν ὑποχρεώσεων πού ἀπορρέουν ἀπό τίς κοινοτικές ὁδηγίες.

Ἐπειδή οἱ κυβερνήσεις τῶν κρατῶν μελῶν μετέχουν στό νομοπαρασκευαστικό ἔργο γιά τήν θέσπιση τῶν ὁδηγιῶν, ὀφείλουν νά εἶναι σέ θέση νά ἐπεξεργασθοῦν, ἐντός τῆς ταχθείσης γιά τήν ἐφαρμογή τους προθεσμίας, τό σχέδιο τῶν ἀπαραιτήτων πρός τοῦτο νομοθετικῶν διατάξεων.

Στήν ὑπόθεση 148/81,

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν νομικό της σύμβουλο Anthony McClellan, ἐπικουρούμενο ἀπό τόν Jacques Delmoly, μέλος τῆς νομικῆς της ὑπηρεσίας, μέ ἀντίκλητο στό Λουξεμβοῦργο τόν Oreste Montalto, μέλος τῆς νομικῆς της ὑπηρεσίας, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg,

προσφεύγουσα,

κατά

1 — Γλώσσα διαδικασίας: ἡ γαλλική.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ, ἐκπροσωπουμένου ἀπό τόν Robert Hoebaer, διευθυντή τοῦ ὑπουργείου ἐξωτερικῶν, ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου καί συνεργασίας μέ τίς ἀναπτυσσόμενες χῶρες, μέ τόπο ἐπιδόσεων στό Λουξεμβοῦργο τήν πρεσβεία τοῦ Βελγίου,

καθ' οὗ,

πού ἔχει ὡς ἀντικείμενο νά ἀναγνωρισθεῖ ὅτι τό Βασίλειο τοῦ Βελγίου, μή θεσπίζοντας ἐντός τῶν ταχθεισῶν προθεσμιῶν τίς ἀναγκαῖες διατάξεις γιά τήν συμμορφωσή του πρός τήν δεύτερη ὁδηγία, 77/91, τοῦ Συμβουλίου, τῆς 13ης Δεκεμβρίου 1976, περί συντονισμοῦ τῶν ἐγγυήσεων πού ἀπαιτοῦνται στά κράτη μέλη ἐκ μέρους τῶν ἑταιριῶν, κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 58 δεύτερη παράγραφος, τῆς συνθήκης, γιά τήν προστασία τῶν συμφερόντων τῶν ἑταίρων καί τῶν τρίτων, μέ σκοπό νά καταστοῦν οἱ ἐγγυήσεις αὐτές ἰσοδύναμες ὅσον ἀφορᾶ τήν σύσταση τῆς ἀνωνύμου ἑταιρίας καί τή διατήρηση καί τίς μεταβολές τοῦ κεφαλαίου της, παρέβη ὑποχρέωση πού ὑπέχει ἐκ τῆς συνθήκης ΕΟΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο ἀπό τούς J. Mertens de Wilmars, πρόεδρο, A. O'Keeffe, U. Everling καί A. Χλωρό, προέδρους τμήματος, P. Pescatore, Mackenzie Stuart καί T. Koopmans, δικαστές,

γενικός εἰσαγγελεύς: Sir Gordon Slynn
γραμματεύς: P. Heim

ἐκδίδει τήν ἀκόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τά πραγματικά περιστατικά τῆς ὑποθέσεως, ἡ ἐξέλιξη τῆς διαδικασίας, τά αἰτήματα, καθώς καί οἱ ἰσχυρισμοί καί τά ἐπιχειρήματα τῶν διαδίκων ἔχουν συνοπτικῶς ὡς ἑξῆς:

I — Πραγματικά περιστατικά

Τό ἄρθρο 54, παράγραφος 3, στοιχεῖο ζ), τῆς συνθήκης ΕΟΚ προβλέπει ὅτι τό Συμ-

βούλιο καί ή Ἐπιτροπή ἀσκοῦν τά καθήκοντα πού τούς ἔχουν ἀνατεθεῖ σχετικά μέ τό δικαίωμα ἐγκαταστάσεως ἰδίως μέ τόν συντονισμό, κατά τό ἀναγκαῖο μέτρο καί μέ τόν σκοπό νά τίς καταστήσουν ἰσοδύναμες, τῶν ἀπαιτουμένων ἐγγυήσεων ὑπό τῶν κρατῶν μελῶν ἐκ μέρους τῶν ἑταιριῶν, κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 58, παράγραφος 2, (τῶν ἑταιριῶν ἀστικοῦ ἤ ἐμπορικοῦ δικαίου, συμπεριλαμβανομένων τῶν συνεταιρισμῶν, καί τῶν ἄλλων νομικῶν προσώπων δημοσίου ἤ ἰδιωτικοῦ δικαίου, μέ ἐξαίρεση ἐκείνων πού δέν ἐπιδιώκουν κερδοσκοπικό σκοπό), γιά τήν προστασία τῶν συμφερόντων τῶν ἑταίρων καί τῶν τρίτων.

Στίς 18 Δεκεμβρίου 1961 τό Συμβούλιο ἐθέσπισε «Γενικό Πρόγραμμα γιά τήν κατάργηση τῶν περιορισμῶν στήν ἐλευθερία ἐγκαταστάσεως ἐντός τῆς ΕΟΚ» (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 06/001, σ. 7). Στόν τίτλο VI τοῦ προγράμματος αὐτοῦ ὁρίζεται ὅτι πρό τῆς λήξεως τοῦ δευτέρου ἔτους τοῦ δευτέρου σταδίου τῆς μεταβατικῆς περιόδου προβλέπεται νά ἐπιτελεσθεῖ ὁ συντονισμός, ἐφ' ὅσον εἶναι ἀναγκαῖος καί μέ σκοπό νά καταστήσει ἰσοδύναμες τίς ἐγγυήσεις πού ἀπαιτοῦνται στά κράτη μέλη ἀπό τίς ἑταιρίες, γιά τήν προστασία τῶν συμφερόντων τόσο τῶν ἑταίρων ὅσο καί τῶν τρίτων.

Κατ' ἐφαρμογή τῶν ἀνωτέρω διατάξεων, τό Συμβούλιο μετά ἀπό τήν πρώτη ὁδηγία, τήν 68/151/ΕΟΚ, τῆς 9ης Μαρτίου 1968, ἐθέσπισε τήν δεύτερη ὁδηγία, τήν 77/91/ΕΟΚ, τῆς 13ης Δεκεμβρίου 1976, περί συντονισμοῦ τῶν ἐγγυήσεων πού ἀπαιτοῦνται στά κράτη μέλη ἐκ μέρους τῶν ἑταιριῶν, κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 58, δεύτερη παράγραφος, τῆς συνθήκης, γιά τήν προστασία τῶν συμφερόντων τῶν ἑταίρων καί τῶν τρίτων, μέ σκοπό νά καταστοῦν οἱ ἐγγυήσεις αὐτές ἰσοδύναμες ὅσον ἀφορᾶ τήν σύσταση τῆς ἀνωνύμου ἑταιρίας καί τήν διατήρηση καί τίς μεταβολές τοῦ κεφαλαίου της (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 06/001, σ. 230).

Ἡ ὁδηγία 77/91 ἐκοινοποιήθη στά κράτη μέλη στίς 16 Δεκεμβρίου 1976. Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 43 τῆς ὁδηγίας αὐτῆς τά κράτη μέλη ὑπεχρεοῦντο νά θέσουν σέ ἰσχύ τίς ἀναγκαῖες νομοθετικές, κανονιστικές καί διοικητικές διατάξεις γιά νά συμμορφωθοῦν μέ τήν ὁδηγία ἐντός δύο ἐτῶν ἀπό τῆς κοινοποιήσεώς της, δηλαδή μέχρι τίς 16 Δεκεμβρίου 1978, καί νά ἐνημερώσουν ἀμέσως τήν Ἐπιτροπή περί αὐτοῦ.

Διαπιστώνοντας ὅτι τό Βασίλειο τοῦ Βελγίου δέν εἶχε θεσπίσει ἐντός τῶν προθεσμιῶν πού εἶχαν ταχθεῖ τά ἀναγκαῖα μέτρα γιά τήν ἐφαρμογή τῆς ὁδηγίας καί ὅτι ἐν πάση περιπτώσει οὐδεμία πληροφορία τῆς εἶχε παρασχεθεῖ σχετικῶς, ἡ Ἐπιτροπή ἐκίνησε, μέ ἐπιστολή τῆς 8ης Ἰανουαρίου 1980, κατά τοῦ ὡς ἄνω κράτους μέλους τήν διαδικασία τοῦ ἄρθρου 169 τῆς συνθήκης ΕΟΚ.

Μέ τήν ἐπιστολή αὐτή ἡ Ἐπιτροπή διεπίστωνε ὅτι τό Βασίλειο τοῦ Βελγίου, μή θέτοντας σέ ἰσχύ τά ἀναγκαῖα μέτρα γιά τήν μεταφορά τῆς ὁδηγίας στό ἐθνικό δίκαιο, εἶχε παραβεῖ τίς ὑποχρεώσεις του, ἐκάλει δέ τήν βελγική κυβέρνηση νά διατυπώσει τίς παρατηρήσεις της ἐντός δύο μηνῶν.

Μέ ἐπιστολές τῆς 29ης Φεβρουαρίου καί 17ης Μαρτίου 1980 ἡ Μόνιμη Ἀντιπροσωπεία τοῦ Βελγίου στίς Κοινότητες ἐγνωστοποίησε στήν Ἐπιτροπή ὅτι ἡ προσαρμογή τοῦ βελγικοῦ δικαίου πρός τήν ὁδηγία εἶναι τόσο λεπτό καί τεχνικό θέμα, ὥστε εἶχαν ἀνακύψει πολυάριθμες ἀμφισβητήσεις καί ὁρισμένα προβλήματα. Τό προσχέδιο τοῦ νόμου μέ τόν ὁποῖο ἡ ἐθνική νομοθεσία θά προσηρμόζετο πρός τήν ὁδηγία ὑπεβλήθη στίς 5 Ὀκτωβρίου 1978 στό Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας γιά νά γνωμοδοτήσει ἐπ' αὐτοῦ. Τό σχέδιο ἐτροποποιήθη σύμφωνα μέ τήν γνωμοδότηση αὐτή στίς 29 Ἰανουαρίου 1979, ἡ ἔγκρισή του ὅμως ἀπό τό

ὑπουργικό συμβούλιο κατέστη δυνατή μόλις τήν 9η Νοεμβρίου 1979, λόγω τῆς κυβερνητικῆς κρίσεως, τῶν ἐκλογῶν τοῦ μηνός Δεκεμβρίου 1978 καί τῆς περιόδου πού ἐμεσολάβησε γιά τόν σχηματισμό κυβερνήσεως. Τό σχέδιο νόμου περί τροποποιήσεως τῶν νόμων περί τῶν ἐμπορικῶν ἑταιριῶν, ὅπως εἶχαν κωδικοποιηθεῖ διοικητικῶς στίς 30 Νοεμβρίου 1935, κατετέθη στήν Βουλή τήν 5η Δεκεμβρίου 1979.

Κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 169, παράγραφος 1, τῆς συνθήκης ΕΟΚ, ἡ Ἐπιτροπή διετύπωσε στίς 29 Σεπτεμβρίου καί ἐκοινοποίησε στίς 8 Ὀκτωβρίου 1980 αἰτιολογημένη γνώμη, μέ τήν ὁποία διεπίστωνε τήν παράβαση ἐκ μέρους τοῦ Βασιλείου τοῦ Βελγίου τῶν ὑποχρεώσεών του καί τό ἐκάλει νά θεσπίσει ἐντός δύο μηνῶν ἀπό τῆς κοινοποιήσεως τῆς αἰτιολογημένης γνώμης τά ἀναγκαῖα γιά τήν ἐφαρμογή τῆς ὁδηγίας μέτρα.

Στίς 29 Ἰανουαρίου 1981 ἡ Μόνιμη Ἀντιπροσωπεία τοῦ Βελγίου ἐνημέρωσε τήν Ἐπιτροπή ἐπί τοῦ ὅτι ἡ συζήτηση τοῦ σχεδίου νόμου εἶχε ἤδη ἀρχίσει ἐνώπιον τῆς εἰδικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς καί ὅτι ἡ κυβέρνηση ἐξακολουθοῦσε νά τονίζει τόν ἐπείγοντα χαρακτήρα πού ἀπέδιδε στήν συνέχιση τῶν ἐργασιῶν καί τήν ψήφιση τοῦ νομοσχεδίου.

II — Ἔγγραφη διαδικασία

Μέ δικόγραφο πού κατέθεσε στίς 12 Ἰουνίου 1981, ἡ Ἐπιτροπή προσέφυγε στό Δικαστήριο, κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 169, παράγραφος 1 τῆς Συνθήκης ΕΟΚ, κατά τοῦ Βασιλείου τοῦ Βελγίου, στό ὁποῖο προσάπτει παράβαση λόγω μή ἐκτελέσεως τῆς ὁδηγίας 77/91.

Ἡ ἔγγραφη διαδικασία διεξήχθη κανονικῶς. Ἡ Ἐπιτροπή παρητήθη τοῦ δικαιώματος ὑποβολῆς ἀπαντήσεως.

Κατόπιν ἐκθέσεως τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ καί μετ' ἀκρόαση τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως, τό Δικαστήριο ἀπεφάσισε τήν ἔναρξη τῆς προφορικῆς διαδικασίας χωρίς προηγουμένη διεξαγωγή ἀποδείξεων. Ἐκάλεσε πάντως τήν βελγική κυβέρνηση νά τοῦ γνωστοποιήσει ἐγγράφως τήν ἀκριβή ἡμερομηνία ἐνάρξεως τῆς νομοθετικῆς διαδικασίας γιά τήν ἐφαρμογή τῆς ὁδηγίας. Ἡ σχετική ἀπάντηση ἐδόθη ἐντός τῆς ταχθείσης προθεσμίας.

III — Αἰτήματα τῶν διαδίκων

Ἡ *Ἐπιτροπή* ζητεῖ ἀπό τό Δικαστήριο:

— νά ἀναγνωρίσει ὅτι τό Βασίλειο τοῦ Βελγίου, παραλείποντας νά θεσπίσει ἐντός τῆς ταχθείσης προθεσμίας τίς ἀναγκαῖες διατάξεις γιά τήν συμμόρφωσή του πρός τήν δεύτερη ὁδηγία, 77/91, τοῦ Συμβουλίου, τῆς 13ης Δεκεμβρίου 1976, παρέβη τίς ὑποχρεώσεις πού ὑπέχει ἐκ τῆς συνθήκης,

— νά καταδικάσει τό Βασίλειο τοῦ Βελγίου στά δικαστικά ἔξοδα.

Ἡ *κυβέρνηση τοῦ Βασιλείου τοῦ Βελγίου* δέν διετύπωσε ρητῶς αἰτήματα.

IV — Ἰσχυρισμοί καί ἐπιχειρήματα τῶν διαδίκων κατά τήν ἔγγραφη διαδικασία

Ἡ *Ἐπιτροπή* ὑπενθυμίζει ὅτι, κατά τό ἄρθρο 189, τρίτο ἑδάφιο, τῆς συνθήκης ΕΟΚ, οἱ ὁδηγίες δεσμεύουν τό κράτος μέλος στό ὁποῖο ἀπευθύνονται, ὅσον ἀφορᾶ τό ἐπιδιωκόμενο ἀποτέλεσμα, ἀφήνοντας πάντως τήν ἐπιλογή τοῦ τύπου καί τῶν μέσων στήν ἁρμοδιότητα τῶν ἐθνικῶν ἀρχῶν. Ὁ δεσμευτικός χαρακτήρας τῶν ὁδηγιῶν συνεπάγεται τήν ὑποχρέωση τῶν

κρατῶν μελῶν νά τηροῦν τίς προθεσμίες πού οἱ ὁδηγίες αὐτές θέτουν γιά τήν θέσπιση τῶν ἐσωτερικῶν ἐκτελεστικῶν διατάξεων.

Συντρέχει παράβαση τῆς συνθήκης ἐκ μέρους ἑνός κράτους μέλους ἀνεξαρτήτως τοῦ κρατικοῦ ὀργάνου, οἱ πράξεις ἤ οἱ παραλείψεις τοῦ ὁποίου προεκάλεσαν τήν μή ἐκτέλεση. Τό ἐν λόγω κράτος μέλος δέν δύναται νά δικαιολογήσει τήν παράβαση βάσει ἐσωτερικῶν διατάξεων, τῆς ἀκολουθουμένης στό ἐσωτερικό του πρακτικῆς ἤ ἰδιαιτέρων πραγματικῶν καταστάσεων σέ ἐθνικό ἐπίπεδο.

Οἱ ἀνωτέρω ἀρχές ἔχουν παγιωθεῖ στήν νομολογία τοῦ Δικαστηρίου.

Τό Βασίλειο τοῦ Βελγίου, παραλείποντας νά λάβει ἐντός τῶν ταχθεισῶν προθεσμιῶν τά ἀναγκαῖα μέτρα ἐφαρμογῆς τῆς ὁδηγίας 77/91, παρέβη ἀναμφισβητήτως ὑποχρέωση πού ὑπέχει ἐκ τῆς συνθήκης.

Ἡ *κυβέρνηση τοῦ Βασιλείου τοῦ Βελγίου* παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἐφαρμογή τῶν ὁδηγιῶν ἐντός τῶν τασσομένων προθεσμιῶν προσκρούει σέ μία ἰδιαίτερη δυσχέρεια ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ νομοθετική διαδικασία στό Βέλγιο ἀπαιτεῖ πολύ χρόνο . Ἡ κρίσιμη πολιτική κατάσταση τοῦ Βελγίου κατά τά τελευταῖα ἔτη ἐπεβράδυνε ἀκόμη περισσότερο τήν διαδικασία.

Ἐξ ἄλλου, λόγω τοῦ ὅτι τό θέμα τῶν ὁδηγιῶν πού ἀφοροῦν τίς κεφαλαιουχικές ἑταιρίες εἶναι πολύπλοκο καί ἔχει ἀντίκτυπο τόσο στό ἀστικό ὅσο καί στό ἐμπορικό δίκαιο, ἀπεκλείσθη ἡ περίπτωση εἰδικῆς ἐξουσιοδοτήσεως τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας.

Οἱ προθεσμίες πού τάσσουν οἱ ὁδηγίες περί τῶν κεφαλαιουχικῶν ἑταιριῶν εἶναι ὑπερβολικά μικρές: ἡ πρώτη ὁδηγία, τῆς 9ης Μαρτίου 1968, δέν κατέστη δυνατόν νά μεταφερθεῖ στό Βέλγιο παρά τόν Μάρτιο 1973· ἡ τρίτη ὁδηγία, τῆς 9ης Ὀκτωβρίου 1978, περί τῶν συγχωνεύσεων τῶν ἀνωνύμων ἑταιριῶν, ἔτασσε στά κράτη μέλη προθεσμία τριῶν ἐτῶν γιά τήν μεταφορά τῶν ἐν λόγω διατάξεων στά ἐθνικά τους δίκαια. Ἡ τάση αὐτή νά θεσπίζονται μακρότερες προθεσμίες ἀνευρίσκεται τοῦ λοιποῦ σέ πολλά σχέδια ὁδηγιῶν πού τελοῦν ὑπό διαπραγμάτευση στά πλαίσια τῆς ΕΟΚ.

Καθυστέρηση προεκάλεσε ἐπίσης ἡ προσαρμογή τῶν διοικητικῶς κωδικοποιηθέντων νόμων περί ἐμπορικῶν ἑταιριῶν πρός τήν τέταρτη ὁδηγία, τῆς 25ης Ἰουλίου 1978, περί τῶν ἐτησίων λογαριασμῶν ἑταιριῶν ὁρισμένων μορφῶν. Ἡ ἐναρμόνιση τῆς βελγικῆς νομοθεσίας πρός τήν τέταρτη ὁδηγία ἐπραγματοποιήθη μέ τροπολογίες στό νομοσχέδιο περί μεταφορᾶς τῆς δεύτερης ὁδηγίας, ὥστε νά καταστεῖ δυνατή ἡ ταυτόχρονη μεταφορά τῶν δύο ὁδηγιῶν στό ἐσωτερικό δίκαιο.

V — Προφορική διαδικασία

Ἡ *Ἐπιτροπή,* ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν Delmoly, καί ἡ *κυβέρνηση τοῦ Βασιλείου τοῦ Βελγίου,* ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν Hoebaer, ἀγόρευσαν ἐν συντομία κατά τήν συνεδρίαση τῆς 28ης Ἀπριλίου 1982.

Ὁ γενικός εἰσαγγελεύς ἀνέπτυξε τίς προτάσεις του κατά τήν συνεδρίαση τῆς 22ας Ἰουνίου 1982.

Σκεπτικό

1 Μέ δικόγραφο πού κατέθεσε στήν γραμματεία τοῦ Δικαστηρίου στίς 5 Ἰουνίου 1981, ἡ Ἐπιτροπή ἤσκησε, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 169 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, προσφυγή, μέ τήν ὁποία ζητεῖ νά ἀναγνωρισθεῖ ὅτι τό Βασίλειο τοῦ Βελγίου, παραλείποντας νά θεσπίσει ἐντός τῆς ταχθείσης προθεσμίας τίς ἀναγκαῖες ἐσωτερικές διατάξεις γιά τήν συμμόρφωσή του πρός τήν δεύτερη ὁδηγία, 77/91, τοῦ Συμβουλίου, τῆς 13ης Δεκεμβρίου 1976, περί συντονισμοῦ τῶν ἐγγυήσεων πού ἀπαιτοῦνται στά κράτη μέλη ἐκ μέρους τῶν ἑταιριῶν, κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 58, δεύτερη παράγραφος, τῆς συνθήκης, γιά τήν προστασία τῶν συμφερόντων τῶν ἑταίρων καί τῶν τρίτων, μέ σκοπό νά καταστοῦν οἱ ἐγγυήσεις αὐτές ἰσοδύναμες ὅσον ἀφορᾶ τήν σύσταση τῆς ἀνωνύμου ἑταιρίας καί τή διατήρηση καί τίς μεταβολές τοῦ κεφαλαίου της (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 06/001, σ. 230), παρέβη ὑποχρέωση πού ὑπέχει ἐκ τῆς συνθήκης.

2 Κατά τό ἄρθρο 43 τῆς ὁδηγίας, τά κράτη μέλη ὑπεχρεοῦντο νά θέσουν σέ ἰσχύ τίς ἀναγκαῖες νομοθετικές, κανονιστικές καί διοικητικές διατάξεις ἐντός προθεσμίας δύο ἐτῶν ἀπό τῆς κοινοποιήσεως τῆς ὁδηγίας. Δεδομένου ὅτι ἡ ἐν λόγω ὁδηγία ἐκοινοποιήθη στό Βασίλειο τοῦ Βελγίου στίς 16 Δεκεμβρίου 1976, ἡ σχετική προθεσμία ἔληξε στίς 16 Δεκεμβρίου 1978.

3 Ἡ βελγική κυβέρνηση δέν ἀμφισβητεῖ ὅτι δέν ἐξεπλήρωσε τήν ὑποχρέωση αὐτή. Ἐφιστᾶ ἐν τούτοις τήν προσοχή ἐπί τῆς ἰδιαιτέρως περιπλόκου φύσεως τῆς προκειμένης ὁδηγίας, τοῦ χρόνου πού ἀπαιτεῖται ἀπό τίς νομοθετικές διαδικασίες καί τῆς πολιτικῆς κρίσεως πού ἔζησε τό Βέλγιο κατά τήν διάρκεια τῶν τελευταίων ἐτῶν καί πού ἐπεβράδυνε ἀκόμη περισσότερο τό νομοθετικό ἔργο. Σχετικῶς παρατηρεῖ ὅτι οἱ προθεσμίες πού θέτουν οἱ ὁδηγίες περί τῶν κεφαλαιουχικῶν ἑταιριῶν εἶναι ὑπερβολικά βραχεῖες σέ σχέση μέ τήν σημασία τῶν ἀπαιτουμένων νομοθετικῶν μέτρων.

4 Οἱ περιστάσεις αὐτές δέν εἶναι ἱκανές νά ἐξαλείψουν τήν παράβαση πού προσάπτεται στό Βασίλειο τοῦ Βελγίου. Κατά παγία νομολογία, ἕνα κράτος μέλος δέν δύναται νά ἐπικαλεσθεῖ διατάξεις, τήν ἀκολουθουμένη πρακτική ἤ καταστάσεις τῆς ἐσωτερικῆς ἐννόμου τάξεώς του γιά νά δικαιολογήσει τήν μή τήρηση τῶν ὑποχρεώσεων πού ἀπορρέουν ἀπό τίς κοινοτικές ὁδηγίες.

5 Πρέπει νά ὑπογραμμισθεῖ περαιτέρω ὅτι οἱ κυβερνήσεις τῶν κρατῶν μελῶν συμμετέχουν στίς ἐργασίες προπαρασκευῆς τῶν ὁδηγιῶν καί ὀφείλουν συνεπῶς νά εἶναι σέ θέση νά ἐκπονήσουν ἐντός τῆς τασσομένης προθεσμίας τό σχέδιο τῶν ἀναγκαίων γιά τήν ἐφαρμογή τους νομοθετικῶν διατάξεων. Ὅπως προκύπτει ὅμως ἀπό τίς παρασχεθεῖσες κατά τήν διάρκεια τῆς δίκης πληροφορίες, στό βελγικό κοινοβούλιο δέν εἶχε ἀκόμη ὑποβληθεῖ κανένα σχέδιο νόμου κατά τήν λήξη τῆς προθεσμίας πρός ἐκτέλεση τῆς ὁδηγίας.

6 Πρέπει νά ἀναγνωρισθεῖ ὅτι τό Βασίλειο τοῦ Βελγίου, μή θεσπίζοντας ἐντός τῆς ταχθείσης προθεσμίας τίς ἀναγκαῖες διατάξεις γιά τήν συμμόρφωσή του πρός τήν ὁδηγία 77/91 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 13ης Δεκεμβρίου 1976, παρέβη τίς ὑποχρεώσεις πού ὑπέχει ἐκ τῆς συνθήκης.

Ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων

7 Κατά τό ἄρθρο 69, παράγραφος 2, τοῦ κανονισμοῦ διαδικασίας, ὁ ἡττηθείς διάδικος καταδικάζεται στά δικαστικά ἔξοδα. Ἐπειδή τό καθ' οὗ ἡττήθη, πρέπει νά καταδικασθεῖ στά δικαστικά ἔξοδα.

Διά ταῦτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

κρίνει καί ἀποφασίζει:

1) Τό Βασίλειο τοῦ Βελγίου, μή θεσπίζοντας ἐντός τῆς ταχθείσης προθεσμίας τίς ἀναγκαῖες διατάξεις γιά τήν συμμόρφωσή του πρός τήν δεύτερη ὁδηγία, 77/91, τοῦ Συμβουλίου, τῆς 13ης Δεκεμβρίου 1976, περί συντονισμοῦ τῶν ἐγγυήσεων πού ἀπαιτοῦνται στά κράτη μέλη ἐκ μέρους τῶν ἑταιριῶν, κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 58, δεύτερη παράγραφος, τῆς συνθήκης, γιά τήν προστασία τῶν συμφερόντων τῶν ἑταίρων καί τρίτων, μέ σκοπό νά καταστοῦν οἱ ἐγγυήσεις αὐτές ἰσοδύναμες ὅσον ἀφορᾶ

τήν σύσταση τῆς ἀνωνύμου ἑταιρίας καί τή διατήρηση καί τίς μεταβολές τοῦ κεφαλαίου της, παρέβη τίς ὑποχρεώσεις πού ὑπέχει ἐκ τῆς συνθήκης ΕΟΚ.

2) Καταδικάζει τό Βασίλειο τοῦ Βελγίου στά δικαστικά ἔξοδα.

Mertens de Wilmars — O'Keeffe — Everling

Χλωρός — Pescatore — Mackenzie Stuart — Koopmans

Ἐδημοσιεύθη σέ δημοσία συνεδρίαση στό Λουξεμβοῦργο στίς 12 Ὀκτωβρίου 1982.

Ὁ γραμματεύς

P. Heim

Ὁ πρόεδρος

J. Mertens de Wilmars

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ SIR GORDON SLYNN ΠΟΥ ΑΝΕΠΤΥΧΘΗΣΑΝ ΣΤΙΣ 22 ΙΟΥΝΙΟΥ 1982 [1]

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Ἡ παρούσα ὑπόθεση ἀφορᾶ προσφυγή πού ἤσκησε ἡ Ἐπιτροπή, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 169 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, καί μέ τήν ὁποία ζητεῖ νά ἀναγνωρισθεῖ ὅτι τό Βασίλειο τοῦ Βελγίου, παραλείποντας νά λάβει τά ἀναγκαῖα μέτρα γιά τήν συμμόρφωσή του πρός τήν δεύτερη ὁδηγία τοῦ Συμβουλίου (77/91, τῆς 13ης Δεκεμβρίου 1976, ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 06/001, σ. 230) περί ἐναρμονίσεως τοῦ ἑταιρικοῦ δικαίου, ἐντός τῆς προβλεπομένης σχετικῶς προθεσμίας πού τάσσει τό ἄρθρο 43 τῆς ἀνωτέρω ὁδηγίας, παρέβη τίς ὑποχρεώσεις πού ὑπέχει ἐκ τῆς συνθήκης. Ἡ σχετική προθεσμία ἔληξε τήν 16η Δεκεμβρίου 1978, δύο ἔτη μετά τήν κοινοποίηση τῆς ὁδηγίας στά κράτη μέλη.

Οὔτε κατά τήν ἔγγραφη διαδικασία οὔτε μέ τίς προφορικές του παρατηρήσεις τό Βασίλειο τοῦ Βελγίου ἠρνήθη ὅτι παρέλειψε νά συμμορφωθεῖ πρός τήν ὁδηγία. Ἰσχυρίζεται πάντως ὅτι ἡ παράλειψη ὀφείλεται ἐν μέρει στίς ἰδιάζουσες δυσχέρειες πού ἀνακύπτουν στό Βέλγιο λόγω τῆς νομοθετικῆς του πρακτικῆς σέ συνδυασμό μέ τήν πολιτική κρίση πού διέρχεται καί ἐν μέρει στό γεγονός ὅτι οἱ ταυτόμενες μέ τήν ὁδηγία προθεσμίες ἦσαν κατά τήν ἄποψη τῆς βελγικῆς κυβερνήσεως ὑπερβολικά βραχεῖες. Τό νομοσχέδιο μέ τό ὁποῖο ἐπεδιώκετο ἡ

1 — Μετάφραση ἀπό τά ἀγγλικά.